

Diploma In Psychology & Counselling

සංවර්ධන මනෝවිද්‍යාව

Dulanjala M. Welikanda

Counselor & Psychotherapist (MIPC)

BA.Hon.Psychology (Kelaniya)

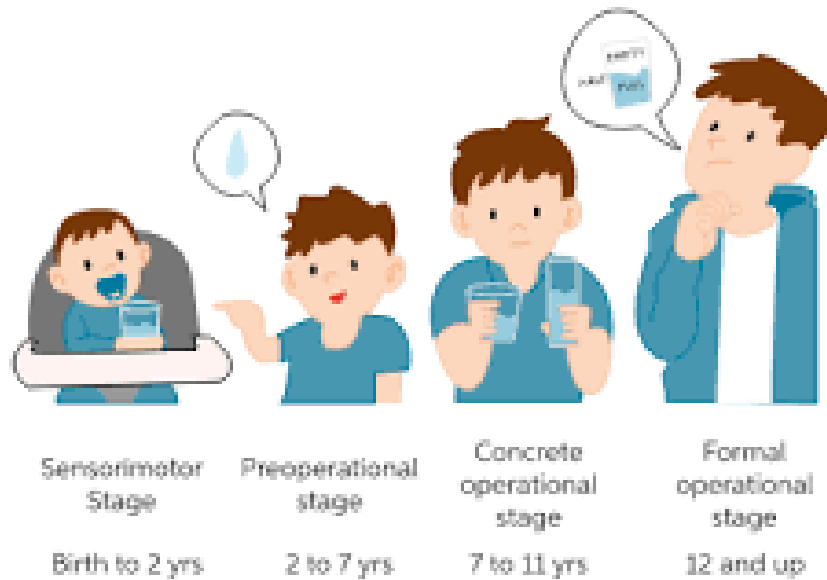
MA.Buddhist Ayurvedic Counselling (Kelaniya)

HND.Counselling & Psychotherapy (SLNIPC)

Dip.Counselling & Psychotherapy (IPS)

Piaget's stages of cognitive development

ජීන් පියාජේගේ ප්‍රජානන
සංවර්ධන න්‍යාය

ජීන් පියාජේගේ ප්‍රජානන සංවර්ධන න්‍යාය

Jean Piaget's Cognitive Development Theory

- මූලික අවස්ථාවේ සිට පරිණත අවස්ථාව දක්වා ක්‍රමයෙන් බුද්ධිය වර්ධනය බවත් එහි ගුණාත්මක වර්ධනයක් සිදු වන බවත් පියාජේ පෙන්වා දෙයි.
- වැඩෙන ජීවියා හා පරිසරය අතර ඇතිවන අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රියාකාරකම් නිසා මනසේ කිසියම් ව්‍යුහයන් හෙවත් රටාවන් ගොඩ නැංවෙන බවත්, ඒවා ක්‍රමයෙන් සංකීර්ණ වන බවත්, ඒවා වල නම්‍ය ස්වරූපයක් ඇති බවත් පියාජේ ප්‍රකාශ කරයි.

- මෙම මානසික රටාවන් හෙවත් ස්කිමා (**Schema**) සංකීර්ණ වීම සහ පුළුල් වීම අනුව බුද්ධිය වර්ධනය වේ.
- පියාපේ පවසන ආකාරයට බුද්ධිය ද්විත්ව ස්වරූපයක් ගනියි.
- එනම් බුද්ධිය ජීව විද්‍යාත්මක හා තාර්කිකමය වශයෙන් ද්විත්ව පදනමකින් යුක්තය.
- පියාපේ තම මත ඉදිරිපත් කිරීමේදී යොදාගනු ලැබුවේ තමාගේම දරුවන් තිදෙනා පිළිබඳව කරන ලද නිරීක්ෂණ වාර්තාය.
- සෑම ළමයෙකුම මේ අවධි පසුකරනුයේ එකම රටාවකටය.

ජීවියෙකුගේ බුද්ධිය වර්ධනය වන රටාවෙහි කිසියම් හඳුනාගත හැකි විශේෂ අවධි කිහිපයක් වේ යැයි පියාජේ පෙන්වා දෙන ලදී.

එනම්

1. ඉන්ද්‍රිය වාලක අවධිය (උපතේ - අවු. 2)
2. පූර්ව ක්‍රියාකාරී චින්තන අවධිය
 - A) පූර්ව සංකල්පන අවධිය (අවු. 2 - අවු. 4 ½)
 - B) ප්‍රතිභා චින්තන අවධිය (අවු. 4 ½ - අවු. 7)
3. ක්‍රියාකාරී චින්තන අවධිය
 - A) සංයුක්ත ක්‍රියාකාරී චින්තන අවධිය (අවු. 8 - 11)
 - B) විධිමත් ක්‍රියාකාරී චින්තන අවධිය (අවු. 11 - 16)

1. ඉන්ද්‍රිය වාලක අවධිය (Sensory motor period) (වයස 0 සිට 24 දක්වා - අනු අවධි 6)

1. ප්‍රතික ක්‍රියා අනු අවධිය (මාස 0-2) Reflexive Stage

- සහජයෙන් ගෙන එනු ලබන මූලික ප්‍රතික ක්‍රියා අතපය ගැසීම, හකුළුවා ගැනීම, ඇස් තදින් වසා ගැනීම, ගුලි වීම, කිරි උරාබීම, අත ඉරීම වැනි...

- Repeat chance behavior motivated by basic needs
- Vary responses (grasp or suck) in response to environmental demand
- Start to anticipate events

2. ප්‍රාථමික චක්‍ර ප්‍රතික්‍රියා අනු අවධිය (මාස 2-4) Primary Circular Reaction

- පෙර කී ක්‍රියා නැවත නැවත කිරීමෙන් දියුණු කරගනියි.
- අත්පා යුගල සෙලවීම, අත ඉරීම, බලා සිටීම, ගබ්ද නිකුත් කිරීම, චක්‍රාකාරව නැවත නැවත කරමින් තෘප්තිමත් වේ.
- අත - කට සමායෝජනය කරගනියි.

3. ද්විතියික චක්‍රය අනු අවධිය (මාස 4-8) Secondary Circular Reactions

- දෙවන අනු අවධියේ සිදු කළ චක්‍රීය ක්‍රියා තවදුරටත් වැඩි දියුණු කරගනියි.
- අත - ඇස හා පරිසර වස්තුවක් සමායෝජනය කරගනියි.
- ඇල්ලීම, විසිකිරීම, පයින් ගැසීම, පපුව උඩ දැමීම, යමක් සඟවා ගත කළ එය නැති වූ බව පිළිගනියි.
- අම්මා යන තැන හෝ තමන් වෙත එන ආකාරය දකියි.
- තමන්ට සංජානනය වන දේ පමණක් පිළිගනියි.

4. ද්විතියක ප්‍රතික්‍රියා සමායෝජන අනු අවධිය (මාස 8-12) Coordination of secondary reaction

- කලින් තනි තනිව කළ ක්‍රියාකාරකම් කිහිපයක් එකට සම්බන්ධ කර අර්ථවත් ලෙස හැසිරේ.
- ළමයාට පෙනී පෙනී සභවා ගත සෙල්ලම් බඩුව දණ ගහගෙන ගොස් සොයාගනියි.
- දණ ගහගෙන යනවිට ඇති වන බාධක ඉවත් කර ගැටළු විසඳා ගනියි.
- කිරි බෝතලය අතින් ගෙන කට්ටි තබා දැතින් අල්ලාගෙන උරා බොයි.
- නිශ්චිතව යම් ක්‍රියාවක් කළ හැකියි.

5. තුන්වන චක්‍ර ප්‍රතික්‍රියා අනු අවධිය (මාස 12-18) Tertiary Circular Reactions

- කුතුහලය තියුණු ලෙස වැඩේ.
- පරිසරය ගවේෂණය කරමින් නව අත්දැකීම් සොයා යයි.
- පුටු මේස තල්ලු කරයි.
- අනුකරණය කරයි.
- නැති වූ දේවල් සොයාගනියි.
- යම් අභිලාෂයක් ඉටු කරගනියි.
- නව ක්‍රියාමාර්ග නව සොයාගැනීම් සිදු කරයි.

6. නව්‍යීකරණය කරගනු ලබන අනු අවධිය **Invention of new means through mental combination. (මාස 18-24)**

- මානසික සම්මිශ්‍රණය සමඟ නව ක්‍රියාමාර්ග, උපායවිධි සොයා ගනියි.
- චිත්තරූප ගොඩනඟා ගනියි.
- ස්මරණ හා සංජානිත අයුරින් යම් ක්‍රියාකාරකම් වල දේ.
- ගැටළු විසඳා ගනියි.
- ජංගම ක්‍රීඩා කරයි.
- නැති වූ දේ සොයා ගනියි.
- දකින දේවල් ඇසුරෙන් චිත්තරූප මවා ගනියි.
- මේ දක්වා සිදු කළ ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් මානසික ක්‍රියාකාරකම් බවට පෙරලා ගනියි.
- මානසික චිත්තනය අරඹයි.

2. පූර්ව ක්‍රියාකාරී චින්තන අවධිය (අවු. 2 - 7 (මෙය අනු අවධි 2කින් සමන්විත වේ.) Preoperational Thinking Stage

A. පූර්ව සංකල්පන අනු අවධිය Preconceptual substage (අවු. 2 - 4 1/2)

- කලින් පැවති ශාරීරික ක්‍රියා මානසික හැකියා බවට පත් වේ.
- භාෂා භාවිතය වැඩි වේ.
- කථනය ආත්ම කේන්ද්‍රීය වේ.
- අනුකරණ ක්‍රියා බහුල වේ.
- සන්නිවේදන කුසලතා වැඩේ.
- භාෂාව දැනගැනීම නිසා චින්තනයේ යෙදේ.
- මාමායනය පහළ වේ.
- මම හෙවත් තමා වශයෙන් පෙනී සිටියි.
- වර්තමාන දිශානතිය පමණි. (අතීත - අනාගත නැත)
- සංකේත වර්ග අරඹයි.
- චින්තනය සමඟ මානසික හැකියාද ඒ අනුව බුද්ධි වර්ධනය අරඹයි.

B. ප්‍රතිභා චින්තන අවධිය Intuitive sub stage (අවු. 4 1/2 - 7)

- පංචේන්ද්‍රිය මඟින් සංජානනය කරගැනීමේ හැකියාව වැඩිකර ගනියි.
- ආත්ම කේන්ද්‍රීය කථනය තරමක් අඩු වෙයි.
- මම වෙනුවට අපි/ අපේ බවට පත් වේ.
- සංජානනය වස්තු බද්ධය.
- මානසික සංජානනය අපහසුය.
- වරෙකට සම්බන්ධතා එකකට වඩා තේරුම් ගත නොහැකිය.
- හේතු දක්වන විට ඒවා කාරණයට අදාළ නොවන බව පෙනී යයි.
- චින්තනය ව්‍යාකූලය.
- ගත් තීරණ නිතර වෙනස් කරයි.
- සිද්ධි පිළිබඳව ගැලපිය නොහැකිය.
- ආත්ම කේන්ද්‍රීය බව තුරන් විය හැකි නිසා ළමයා සමඟ සාකච්ඡා කර එකඟතාවට පැමිණිය නොහැකිය.
- තර්කානුකූලව නොව අත්තර්ථ ඥානයෙන්, ඉවෙන් කටයුතු කරයි.

3. ක්‍රියාකාරී චින්තන අවධිය

A.සංයුක්ත ක්‍රියාකාරී චින්තන අවධිය (අවු. 8 - 11) Period of concrete Operations

- වර්තාංග ලක්ෂණ - චින්තනය හා හැසිරීම්
- වඩා සංවිධිත හා තාර්කික චින්තනය මෙහෙයවයි.
- බහුවිධ කාර්ය වල නිරත වේ.
- පිළිවෙල, වර්ග, ප්‍රභේද අනුව අනුව වස්තූන් තාර්කිකව අනුගත කරයි.
- ආත්ම කේන්ද්‍රීය බවින් මිදී සිතයි.
- සංයුක්ත ගැටළු විසඳයි.
- නිදසුන් $3+4=7$ සහ $7-4=3$ ආදී වශයෙන් ආපස්සට සිතයි.
- පෙනෙන දකින දත්ත දේ ඇසුරින් සංයුක්ත චින්තනය දියුණු කරගනියි.
- සංරක්ෂණ හැකියාව, සම්බන්ධතා දැකීම, අනුපිළිවෙල, විමධ්‍යගත චින්තනය, වර්ග කිරීම, තර්ක කිරීම හා පුනරාවර්තන හැකියාව ලබයි.

B.විධිමත් ක්‍රියාකාරී චින්තන අවධිය (අවු. 11 - 16) Forming Thinking Stage

- වර්තාංග ලක්ෂණ - චින්තනය හා හැසිරීම්
- ශාරීරික වර්ධනය මෙන්ම මානසික වර්ධනයද සිදුයෙන් සිදු වේ.
- ව්‍යුක්ත චින්තන හැකියාව පහළ වේ.
- උපකල්පන වලට එළඹේ.
- යමක් සාමාන්‍යකරණය කරයි.
- වෙනත් දෘෂ්ටිකෝණ වලින් බැලිය හැකිය.
- තර්කන හැකියාව ලබයි.
- විවිධ අදහස් පහළ කරගැනීමේ හැකියාව ලබයි.
- බහුවිධ චින්තනය හා උපකල්පනය නිසා සංයුක්ත දේවලින් බැහැර විෂුක්ත ලෙස චින්තනයේ යෙදේ.
- ආත්ම කේන්ද්‍රීය බවින් මිදී සමාජ කේන්ද්‍රික ලෙස සිතයි.
- පුද්ගල බුද්ධි වර්ධනයේ උපරිමයට පත් වේ.

Graphic Representation

නිවසක පිටුපස ගසක් සහිත පින්තූරයක්
අඳින්න.

නිවාස - ගස බුද්ධිමය හෝ ප්‍රජාතන්‍ය සංවර්ධනය මනිනු අතර බුද්ධිය මනිනු නොලැබේ. එය සාමාන්‍යයෙන් වයස අවුරුදු **2** සහ **7** අතර පුර්ව ක්‍රියාකාරී චිත්ත අවධියේ සිටින ළමුන් සඳහා සුදුසු පරීක්ෂණයකි. එය යථාර්ථවාදී ආකාරයෙන් 'දෘශ්‍යකරණය' කිරීමට දරුවාගේ හැකියාව මනිනු ලබයි.

දරුවාට නිවැරදි මග පෙන්වීම ලබා දිය යුතුය: "පිටුපස ගසක් සහිත නිවසක පින්තූරයක් අඳින්න.." ප්‍රතිඵලය විශ්ලේෂණය කරන්න:

අදියර **1**: අකුරු ලිවීම

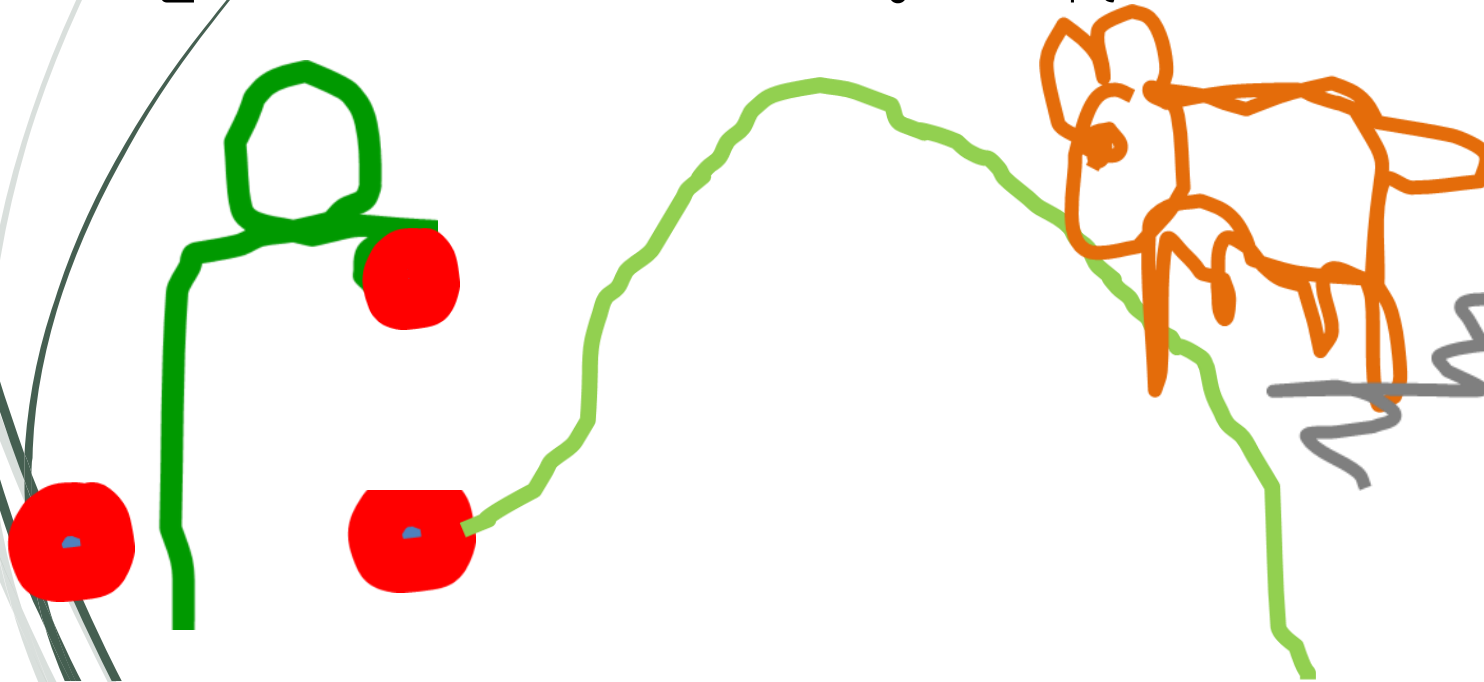
-හඳුනාගත නොහැකි අහඹු රේඛා සහ ආකෘති; බොහෝ විට අවුරුදු **2-3** ක් පමණ වයසැති දරුවෙකු විසින් අඳින ලදී

අදියර 2;

Fortuitous Realism

ගස හෝ නිවස පිහිටි ස්ථානය ඔබට නිවැරදිව හඳුනාගත නොහැක...
එය අනුමානයක් වනු ඇත; මෙය බොහෝ විට අවුරුදු **3-4** ක
දරුවෙකුගේ ඇදීමකි

පිටුපස ගසක් සහිත නිවසක පින්තූරයක් අඳින්න.

අදියර 3: Failed Realism

පිටුපස ගසක් සහිත නිවසක පින්තූරයක් අඳින්න.

ගස නිවස පිටුපස නොවේ;
එය නිවස අසල විය හැකිය,
නිවස මුදුනේ තබා ඇත,
නැතහොත් නිවස පිටුපසින්
අඩක් තබා ඇත; බොහෝ
විට අවුරුදු **4-5** ක දරුවෙකු
විසින් ඇද ගන්නා ලදී

දරුවාට විනිවිද භාවයක් ඇදිය හැකිය. ගස නිවස හරහා පෙන්වයි, නැතහොත් නිවස දුරින් පිහිටි කඳු මාර්ගයක් මත තැබිය හැකිය. ඔවුන්ට ත්‍රිමාන නිවසක් අදින්න සහ ගස පැත්තකින් තැබිය හැකිය.

අදියර 4: බුද්ධිමය යථාර්ථවාදය මෙය ඉතා දක්ෂ, නමුත් වැරදි උත්සාහයක් වනු ඇත. සාමාන්‍යයෙන් අවුරුදු 5-6 ක් වයසැති දරුවා ඉතා බුද්ධිමත් බව පෙනේ, නමුත් ඇත්ත වශයෙන්ම මෙය නිවැරදිව දෘශ්‍යමාන කළ නොහැක.

පිටුපස ගසක් සහිත නිවසක පින්තූරයක් අදින්න.

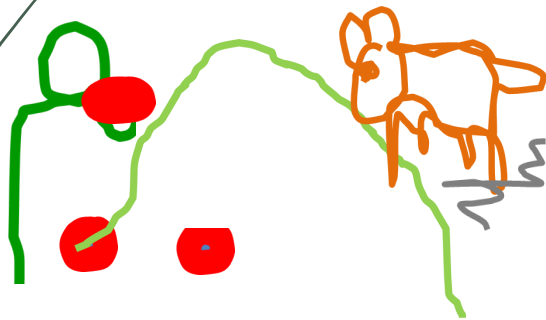
මෙම දරුවාට මෙම දර්ශනය නිවැරදිව
සිතිය හැකි අතර, බොහෝ විට වයස
අවුරුදු **6-7** කි.

දරුවෙකු තෝරා ගන්නා වර්ණ (හෝ
වර්ණ නොමැති වීම) දෘශ්‍ය අවබෝධය
කෙරෙහි කිසිදු බලපෑමක් ඇති
නොකරයි.

අදියර **5**: දෘශ්‍ය යථාර්ථවාදයට අනුව ගස නිවස
පිටුපස ඇත. ඔබට ගස් කඳ ඉතා ස්වල්පයක් හෝ
කිසිවක් දැකිය හැකිය. “ඔබේ ගසේ මුල්
කොහේද?” කියා දරුවාගෙන් ඇසීමෙන් ඔබට
ගසේ පිහිටීම තහවුරු කර ගත හැක.

පිටුපස ගසක් සහිත නිවසක පින්තූරයක් අඳින්න.

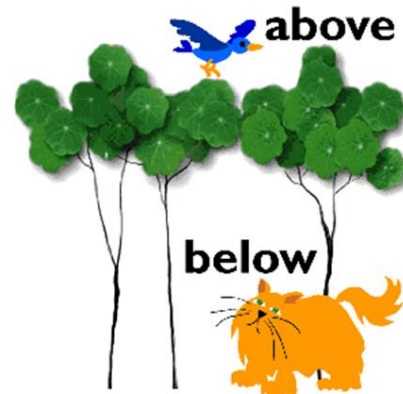
අනෙකුත් සියලුම සංවර්ධන ක්ෂේත්‍රයන්
මෙන්ම පිරිමි ළමුන් සාමාන්‍යයෙන්
ගැහැණු ළමයින්ට වඩා පසුගාමී ය.

“මේ මොකක්ද?” කියලා කවදාවත් දරුවාගෙන්
අහන්න එපා. එය ඔවුන්ගේ චිත්‍ර ඇඳීමේ හැකියාවට
කරන නිග්‍රහයකි. ඔබ ඔවුන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියේ ගසක්
පිටුපස නිවසක පින්තූරයක් අඳින්න කියායි.එවිට එය
පිටුපස ගසක් සහිත නිවසක පින්තූරයකි! ඔබට
පින්තූරය පිළිබඳ වැඩි විස්තර අවශ්‍ය නම්, "ඔබේ
පින්තූරය ගැන මට කියන්න" යැයි පවසන්න.

මෙම පරීක්ෂණය සිදු කරන විට දරුවාට වෙනත්
දරුවන්ගේ චිත්‍ර නිරීක්ෂණය කිරීමට නොහැකි විය
යුතුය.

පරීක්ෂණය අතරතුර ඔබ දරුවා සමඟ කරන ඕනෑම
සංවාදයක් ඔවුන් අඳින දෙයට බලපෑම් කළ හැකිය.
ඔබ පවසන දේ පිළිබඳ සැලකිලිමත්වන්න

පිටුපස ගසක් සහිත නිවසක පින්තූරයක් අඳින්න.

දෘශ්‍ය යථාර්ථවාදයේ අවධියට ළඟා නොවූ දරුවෙකුට අවකාශීය සංකල්ප පිළිබඳ පූර්ණ අවබෝධයක් නොමැත.

එනම්,

අසල, පසෙකින්, උඩින්, යට, ඇතුළත, පිටත, පිටුපස, ඉදිරියෙන්, පේළියක යනාදී වශයෙන්.

දරුවාට දරුවෙකු පිටුපස තවත් දරුවෙකු ලෙස පොලින් ගැසීමට ගුරුවරයා හෝ දෙමාපියන් අපේක්ෂා කරයි. අනතුරුව සෙල්ලම්බඩු පෙට්ටිය උඩින් තබන්නට පවසයි

*Thank
you*

